

NEDLASTERNE

Fra **36 millioner** linjer data fant vi **430 177** nedlastinger av overgrepsmateriale til **94 989** IP-adresser verden over.

430 av disse var fra Norge, som ledet oss til **78** identifiserte nordmenn.

10 av dem ble konfrontert og intervjuet.

NEDLASTERNE

Basert på nettspesialen “Nedlasterne”, publisert 3., 5. og 7. oktober 2015, foruten VG Helgs artikkel 3. oktober, samt oppfølgingsartikler på nett og papir i ukene etterpå.

Bidragstere:

Einar Otto Stangvik, dataanalytiker (VG Utvikling)

Håkon F. Høydal, journalist (VG Helg)

Natalie Remøe Hansen, journalist (VGTV)

Adresse:

VG, Akersgata 55, 0107 Oslo

Kontakt:

Håkon F. Høydal: hakon.hoydal@vg.no, tlf. 951 79 197

Einar Otto Stangvik: einar.stangvik@vg.no, tlf. 922 33 601

Natalie Remøe Hansen: Natalie.Remoe.Hansen@vg.no, tlf. 924 64 096

Sammendrag:

Ved å analysere 36 millioner linjer med datalogger fra fildelingstjenester som sprer overgrepssbilder av barn, klarte vi å identifisere 78 nordmenn som skal ha lastet ned overgrepssmateriale. Vi konfronterte ti av mennene. Arbeidet begynte i januar 2015, og varte fram til publisering ti måneder senere, i oktober 2015.

Nedlasting av overgrepssmateriale er et økende problem. Mange tror at de kan begå forbrytelsene i skjul på nettet, uten å bli oppdaget. Vi har vist at de kan bli identifisert. Dataloggene ble funnet på det åpne nettet gjennom avansert bruk av vanlige søkemotorer. Vi utviklet deretter selv analyseverktøyene som var nødvendige for å finne overgrepssmateriale i loggene. I arbeidet med å identifisere mennene brukte vi kjente digitale verktøy som Facebook, Gmail og Google på innovative måter.

Artikkelserien er et resultat av et langvarig og tett samarbeid mellom dataanalytiker og journalist, og er en type samarbeid som vi vil og bør se mer av de kommende årene. Vi viste hvordan politiet drukner i saker, og kun klarer å etterforske de mest alvorlige. Bare fire av de 78 nordmennene hadde tidligere vært i politiets søkelys. Flere av nedlasterne hadde stillinger eller familierelasjoner hvor de hadde nærhet til egne og andres barn. En var blitt godkjent av barnevernet til å danne besøkshjem.

Prosjektet ble publisert som en nettspesial (www.vg.no/spesial/2015/nedlasterne/) bestående av tre nyhetsfeatureartikler og VGTV-dokumentar.

Nettspesialen fikk over en million treff, og er en av VGs mest leste saker. Oppslagene førte til økte midler til Kripos, politietterforskning i Belgia, stenging av nettsted som delte overgrepssmateriale, og en politisk resolusjon fra (Oslo) FpU.

Vedlegg

Artiklene i papirutgavene av VG og VG Helg er vedlagt som PDF.

Nettspesialen "Nedlasterne": se lenker i publiseringsliste, samt vedlagt som PDF.

VGTV: se lenker i publiseringsliste, samt lenker her:

Hoveddokumentar: <http://www.vgtv.no/#!/video/118136/nedlasterne>

Slik fant vi nedlasterne: <http://www.vgtv.no/#!/video/118210/slik-fant-vi-nedlasterne>

VG Nett: se lenker i publiseringsliste.

Informasjon om filnavn og nettsteder er anonymisert i rapporten.

Publiseringer knyttet til prosjektet (med lenker)

■ Mandag 29. september - fredag 2. oktober

Daglige video-teasere på Facebook

Teaser 1:

<https://www.facebook.com/vgnett/videos/vb.137059286994/10153739691821995/?type=2&theater>

Teaser 2:

<https://www.facebook.com/vgnett/videos/vb.137059286994/10153741128181995/?type=2&theater>

Teaser 3:

<https://www.facebook.com/vgnett/videos/vb.137059286994/10153741168611995/?type=2&theater>

Teaser 4:

<https://www.facebook.com/vgnett/videos/vb.137059286994/10153741172736995/?type=2&theater>

Teaser 5:

<https://www.facebook.com/vgnett/videos/vb.137059286994/10153741176706995/?type=2&theater>

■ Lørdag 3. oktober

Del 1 nettspecial Nedlasterne: "– JEG KNUSTE DATAMASKINEN I NATT"

<http://www.vg.no/spesial/2015/nedlasterne/?chapter=1>

VGTVs dokumentar: "Nedlasterne" (18:41 minutter)

<http://www.vgtv.no/#!/video/118136/nedlasterne>

VG Helg, s. 20-32: "Norske menn betaler for å laste ned videoer der barn blir misbrukt seksuelt. De er det siste leddet i en industri hvor råvarene er overgrep mot barn. De tror de er usynlige. Men vi har funnet dem."

VG Nett: "Her ser du 95.000 nedlastere av overgrep":

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepsfiler/her-ser-du-95-000-nedlastere-av-overgrep/a/23534273/>

VG Nett: "This map shows 95,000 downloaders of child abuse pictures worldwide"

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepsfiler/this-map-shows-95-000-downloaders-of-child-abuse-pictures-worldwide/a/23535650/>

■ Søndag 4. oktober

VG Nett: “Kripos: Ikke nok ressurser til å stoppe overgrepssbilder”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/kripos-ikke-nok-ressurser-til-aa-stoppe-overgrepssbilder/a/23532803/>

VG Nett: “Hadia Tajik om «Nedlasterne»: – Opprørende”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/hadia-tajik-om-nedlasterne-opproerende/a/23535575/>

VG Nett: “Etterforsker: 8 av 10 nedlastere kan begå egne overgrep”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/etterforsker-8-av-10-nedlastere-kan-begaa-egne-overgrep/a/23532745/>

VG papir, s. 6-7: “Kripos: Ikke nok ressurser til å stoppe overgrepssbilder”

VG papir, s. 8: “Britisk ekspert: 8 av 10 av dem kan begå overgrep selv”

■ Mandag 5. oktober

Del 2 nettspesial Nedlasterne: “BØTELAGT FOR NEDLASTING, GODKJENT AV BARNEVERNET”:

<http://www.vg.no/spesial/2015/nedlasterne/?chapter=2>

VGTV: “Slik fant vi nedlasterne” (04:00 minutter)

Tv-sending digitalt på vgtv.no og lineært på VGTV

<http://www.vgtv.no/#!/video/118210/slik-fant-vi-nedlasterne>

VG NETT: “Bøtelagt for nedlasting av overgrepssfiler– ble besøkshjem i barnevernet”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/boetelagt-for-nedlasting-av-overgrepssfiler-ble-besoekshjem-i-barnevernet/a/23534785/>

VG Nett: “Kripos om nedlasterne: – Det er alle slags folk”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/kripos-om-nedlasterne-det-er-alle-slags-folk/a/23534207/>

VG Nett: “226 norske barn registrert i overgrepssbase”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/226-norske-barn-registrert-i-overgrepssbase/a/23534336/>

VG papir, s. 10-11: “Mannen var bøtelagt for nedlasting av overgrepssfiler av barn: Ble besøkshjem i barnevernet”

■ Tirsdag 6. oktober

VG Nett: “Barneombudet krever strengere regler for politiattest”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/barneombudet-krever-strengere-regler-for-politiattest/a/23535405/>

VG papir s. 6-7: “Skrekktallene: 226 norske barn i overgrepssbase”

VG papir s. 8: «Hvis ingen hadde ønsket å se og betale for overgrepene, hadde jeg ikke opplevd det jeg gjorde»

■ Onsdag 7. oktober

Del 3 av nettspesial Nedlasterne: “FRYKTER IKKE POLITIET, LASTER FORTSATT NED”

<http://www.vg.no/spesial/2015/nedlasterne/?chapter=3>

VG Nett: “Nedlaster ber om hjelp: - Hvorfor i all verden har jeg disse fantasiene, tankene, begjæret?”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/nedlaster-ber-om-hjelp-hvorfor-i-all-verden-har-jeg-disse-fantasiene-tankene-begjaeret/a/23537681/>

VG Nett: “Må vente på behandling: – Vi vet at noen begår overgrep mens de venter”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/maa-vente-paa-behandling-vi-vet-at-noen-begaar-overgrep-mens-de-venter/a/23534782/>

VG papir, s. 8-9: “- Begår overgrep mens de venter”

VG papir s. 8: “Krever nye regler for politiattest”

■ Tirsdag 3. november

VG Nett: “Etterlyser politisk handling mot overgrepssbilder”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/etterlyser-politisk-handling-mot-overgrepssbilder/a/23550742/>

■ 1. desember

VG Nett: “Mer penger til etterforskning av nettovergrep”

<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepssfiler/mer-penger-til-etterforskning-av-nettovergrep/a/23571484/>

Begynnelsen:

Sommeren 2013 avslørte VG, i samarbeid med dataanalytiker Einar Otto Stangvik, en politiker som stjal og publiserte jenters egne bilder. Saken fikk stor oppmerksomhet. Sensommeren fulgte vi opp løse tråder fra nettstedet hvor politikeren delte bildene han stjal. Det ledet oss til andre nettsteder.

De nye nettstedene så ut til å være fildelingstjenester. Fildelingstjenestene bød på lite informasjon om hva filene inneholdt - dette var noe som man åpenbart måtte vite før man ankom fildelingstjenesten. Mange filer hadde intetsigende navn, som "g1314dv1", "vi0071" eller "R23", og ofte måtte man kjenne til navnet for å få tak i filen.

Noen av filnavnene var imidlertid å finne via ulike søkemotorer. Søketreffene ledet oss til nettsteder som beskrev hva filene inneholdt. Vi ante raskt at mange av filene inneholdt overgrepssbilder og -filmer av barn. Flere av nettstedene vi fant, krever dessuten betalt for å la deg laste ned en fil. De skriver selv at opplasterne får en del av fortjenesten. Vi skjønnte at dette betyr at noen tjener penger på å dele overgrepssbilder av barn.

De neste månedene dannet vi oss et inntrykk av miljøet rundt nettstedene: Hvem benyttet dem, hvem lenket til filene, hva var omfanget og hvor mange lignende nettsteder fantes? Ved å bruke avanserte søkemetoder på helt vanlige søkemotorer på nettet (som Google, Bing, DuckDuckGo) dykket vi ned i informasjon som fantes på nettstedene, men som ikke var åpent tilgjengelig fra forsidene.

Søkemotorer er en uvurderlig ressurs for å finne skjult informasjon, hvis man vet å utnytte kraften som ligger i avanserte søkekriterier. Søkemotorer kjenner ofte til gjemt og glemt informasjon på nettsteder. Det kan være sider som en gang var lenket fra forsiden, men hvor lenken senere har blitt slettet. Sidene ligger fortsatt der, men ingen - bortsett fra søkemotoren - vet om det, og den forteller deg det kun hvis du vet å spørre riktig.

EKSEMPLER PÅ SØKEKRITERIER

- Søkestrengen "site:-filter" ga oss informasjon fra kun ett enkeltnettsted
- Søkestrengen "cache:-filter" ga oss informasjon om hvordan nettstedet har sett ut tidligere, og hvilke endringer som har vært gjort. Dette er informasjon som er skjult i ordinære søk
- Formelen "site:fildelingsnettsted.com -eksklusjon1 -eksklusjon2 ...-eksklusjonN" var viktig. Med den søkte vi i indekserte resultater for kun ett nettsted, og begrenset treffene til datoområde for oppdatering og fjernet flere og flere resultater vi var uinteressert i. Dette er en nyttig metode for å danne seg et inntrykk av hva som ligger på et nettsted.

Ved å bruke søkemotorene til å grave dypere og dypere inn i nettstedene, satt vi igjen med noen få lenker til sider med informasjon. Blant disse lenkene fant vi autogenerated logger over hvilke filer som ble lastet ned av hvem, hvor og når. Loggene lå tilgjengelige på fildelingsnettstedene, men de inneholdt kun data, og ingen beskrivelser av innholdet. Filene ble likevel fanget opp og indeksert av søkemotorer. Vi fant dem, og begynte systematisk å laste dem ned.

Loggene

Funnet av loggfilene var det store gjennombruddet. Disse har dannet grunnlaget for hele prosjektet.

Nedenfor er et anonymisert eksempel på hva som stod i en slik logg
Hvert avsnitt er én linje med data. Vi lastet ned 36 millioner linjer:

2014-09-02 00:04:59 /3ggyfbza3tgaz/hebephileVIDS.zip vdvzhkbzxdvn.gkggd05.com/t.php?id=2 86.73.76.33 gnzglhdguy101 markmarkieson@outlook.com

2014-09-02 00:05:51 /dgs0mdser48a/Daddy&Lea.ZIP vdvzhkbzxdvn.gkggd05.com/t.php?id=2 27.74.51.40 v7f_xk6 digisandman_99@hotmail.com

2014-09-02 00:06:50 /cjd77f1a28ff/15.rar vdvzhkbzxdvn.gkggd05.com/t.php?id=2 86.173.76.133 gnzglhdguy101 markmarkieson@outlook.com

2014-09-02 00:10:53 /8kxz1l7m48n7/yummies.zip blabla234.com/view.php?p=78315 13.217.35.165 number8show z9117081@trbvm.com

2014-09-02 00:12:58 /hw9q5dhss43z/hurtTOcore.zip blabla234.com/view.php?p=78315 13.217.35.165 number8show z9117081@trbvm.com

Loggene inneholder detaljert informasjon om

- tidspunkt for nedlasting,
- filnavn på nedlastet fil,
- referrer-lenke (som viser adressen til nettstedet som ledet hvor nedlasteren fant informasjon om filen han laster ned),
- IP-adresse,
- brukernavn, og
- epostadresse brukt av personen som lastet ned filen.

Hvordan spres informasjon om fildelingsnettstedene?

Samtidig tilegnet vi oss kunnskap om hvordan overgrepsmaterialet deles. Det som så ut til å være normalen, var at nedlasterne fant tekstinformasjon om filenes innhold på nettforum for pedofile, og fulgte lenker derfra til fildelingsnettstedene, hvor de fant filene som de så lastet ned.

Flere av nettforumene flytter seg stadig til nye steder på nettet: De hacker seg inn på andres servere og installerer en virusaktig forumprogramvare, som går i bakgrunnen av serverens vanlige arbeid. I Ukraina fant vi for eksempel et nettforum som beveget seg fra den ene hackede serveren til den andre. Forumet var det samme hver gang, og forumet inneholdt lenker til de samme overgrepstilene. Men adressen til forumet endret seg hver gang det flyttet til ny server.

Hvordan den nye adressen blir spredt til brukerne, vet vi ennå ikke sikkert. I begynnelsen fant vi dem selv ved avansert søking, som nevnt ovenfor. Men etter at vi fant nedlastingsloggene kunne vi enkelt se hvilket nettsted som hadde sendt nedlasteren inn på fildelingsnettstedet (dette fant vi i den såkalte "referrer-lenken" i loggdataene, se punktliste overfor).

Takket være loggene hadde vi alltid oppdatert informasjon om hvor spredde opererte. Etterhvert satt vi på en stor base med informasjon om filer som var blitt lastet ned. Enkle søk i materialet viste at det inneholdt norske e-postadresser og IP-adresser.

Vi er i gang

Tidlig i oktober 2014 satt vi med arbeidshypotesen:

Vi kan identifisere nordmenn som laster ned overgrepsmateriale. Vi skal reise Norge rundt og oppsøke mennene. Saken skal presenteres som en serie med både tekst, bilder og video.

Arbeidshypotesen avfødte følgende sentrale problemstillinger:

1. Hvordan deles overgrepsbilder på nett?
2. Hvordan identifiserer vi overgrepsfilene?
3. Hvordan skal vi identifisere nedlasterne?
4. Hvorfor gjør ikke politiet noe med disse nedlasterne?
5. Hvordan skal vi få materialet bekreftet?
6. Hvordan kontakter vi nedlasterne?
7. Hvordan ivaretar vi alle impliserte, både ofre og nedlastere?

Første møte med Kripas

I begynnelsen av oktober 2014 hadde vi det første møtet med etterforskere ved Kripas' avdeling for seksualforbrytelser. Vi ønsket å vite om dette var en form for fildeling som de kjente til, og hvorvidt publisering i VG ville ødelegge for eventuelle etterforskninger hos politiet.

Etterforskerne ønsket ikke å gi oss instruksjoner i noen retning, men ga uttrykk for at de var positive til at temaet ble belyst. Antallet nordmenn som hver dag laster ned overgrepsmateriale, er så høyt at politiet med sine nåværende ressurser aldri vil kunne ta dem alle, fikk vi vite.

Vi presenterte også hypotesen for ledelsen i VG Helg og nyhetsavdelingen i VG, som tidlig i januar 2015 ga oss grønt lys til å se nærmere på det. Umiddelbart begynte vi arbeidet med å analysere loggfilene.

Identifikasjon av overgrepsfiler 1: Manuell jakt

Vi satt med informasjon om 36 millioner nedlastinger gjort over hele verden. Første punkt var å identifisere hvilke som var nedlastinger av overgrepsfiler.

Hvordan skulle vi gjøre det? Vi kunne laste ned filene selv og ved selvsyn sjekke om filmen eller bildene viste overgrep av barn. Det er strengt ulovlig, men kanskje kunne vi rettfærdiggjøre arbeidsmetoden siden det var journalistisk motivert. Vi konkluderte raskt med at det ville være feil av flere grunner.

- Vårt utgangspunkt var at det å laste ned en overgrepsfilm er et overgrep mot barnet på filmen. Da ville enhver nedlasting gjort av oss være et nytt overgrep, uansett våre motiver.
- Hele prosjektet må bygges på en grunnleggende respekt for barna som opplever overgrepene. Det setter rammene for hva vi kan gjøre.
- Vi ønsket å konfrontere nedlasterne med at det de gjorde var ulovlig og moralsk forkastelig. Det ville være å kaste stein i glasshus hvis vi fordømte noen for å gjøre det samme som vi hadde gjort
- Massiviteten i materialet gjorde det umulig å kontrollere det manuelt. Det ville ta uforholdsmessig mye tid. Det er for øvrig politiets store problem i saker om nedlasting: I mange etterforskninger dreier det seg om hundretusenvis av bilder som skal kategoriseres som lovlig eller ulovlig. Dermed tar etterforskningen måneder, kanskje år.

Vi valgte derfor å bygge på informasjon om filene, på følgende vis:

a)

Noen filnavn var tydelige: “playtime with pa - 3yo pedo”, “Baby 2 yo”, “Man Fucking Girl 10yo He Cums”, “(Pthc) 11yo Ride Cock”.

Selv om et filnavn ikke sier noe om innholdet i filen, er intensjonen til en person som laster ned en fil med et slikt navn, åpenbar.

b)

Andre filnavn var mer kryptiske: Noen var lange serier med filer, som “go001” til og med “go060”, og “sl001” til og med “sl240”.

Vi sendte informasjon om noen av filene til etterforskere ved Kripes, som lastet ned filene og fortalte hva filene inneholdt. Slik fikk vi informasjon om at for eksempel “go060” viser en voksen mann som onanerer en ung gutt, mens flere av slXXX-filene var opptak fra webcam som viste små, nakne jenter som snakket med noen utenfor kamera. Antagelig er dette opptak fra betalt streaming av overgrep.

Flere av filene var også passordbeskyttet. På tekstdelingstjenester (såkalte “paste”-tjenester) og netttora på Tor fant vi at alle filene fra go001 → go060 kunne åpnes med passordet “pedo_boys123vid”. Filene sl001 → sl240 var stengt bak passordet “child_hard}scene”. Filene xwf001 → xwf046 hadde passordet “spy\$for**nudekids”.

Selv om heller ikke et passord sier noe om innholdet i filen den beskytter, er det lett å ane hva nedlasteren av en slik fil er ute etter. Filnavnet og passordet blir delt på nettsider som utelukkende deler informasjon om overgrepssbilder av barn. Som nevnt er dette netttora som ofte ligger gjemt på andres servere, og det krever innsikt og kompetanse for å finne dem. At man velger å lete seg fram til et slikt nettsted, finne informasjon om filer for så å laste dem ned, sier mye om nedlasterens intensjon.

c)

Andre filer hadde nøytrale filnavn, som “falco1”, “Daddy&Lea”, “bath&play”. Omtaler av disse fant vi på netttora for pedofile på det såkalte “mørke nettet”. Dette er nettsider og andre netttjenester som i stor grad likner det du kan finne på det “vanlige nettet”, der vi er til vanlig. Den store forskjellen er at informasjonen som sendes over det mørke nettet er kryptert. Slik er det vanskelig å avsløre hvem som driver nettsidene og hvem som besøker dem. Dette er grunnen til at pedofile har valgt å opprette netttora her.

Forumene har medlemmer fra Norge og Skandinavia. Der inne fant vi omtaler av overgrepssfiler som vi så gjenfant i loggmaterialet.

På det mørke nettet finnes også en leksikalsk liste over de mest populære filmene og overgrepssofrene. Slik fant vi ut at Falco/Falko er en kjent produsent av overgrepssmateriale, at et konkret filnavn er kallenavnet til en jente som ble filmet under gjentatte voldtekter, og at “badestund” er en av de groveste overgrepssfilmene vi har funnet i vårt materiale.

d)

Den siste kategorien filnavn viste seg å være forkortelser, som “fygs018” og “13pcup”.

Tekstdelingstjenester viste seg å bli brukt hyppig til oppramsinger av overgrepssfiler. Her fant vi at førstnevnte fil ble beskrevet som “Famous young girl licked by sis VIDEO_018” (den er med andre ord den attende i rekken). Sistnevnte fil ble beskrevet som “13y - Pussy Closeup”.

Identifikasjon av overgrepssfiler 2: Vektet analyse

Ved manuell søking som forklart ovenfor, satt vi på en god liste over overgrepssfiler. Vi var imidlertid sikre på at langt flere av filene som var lastet ned, inneholdt overgrepsmateriale. Hvordan skulle vi finne dem?

Stangvik utviklet et analysesystem som kunne behandle akkurat den type data vi satt på. Første steg ble å importere alle loggførte nedlastinger til databasesystemet PostgreSQL, for å sikre effektiv behandling. Deretter påbegynte han et analyseverktøy i programmeringsspråket Python.

Vi hadde ikke en veldig konkret plan for hvordan analysen skulle gjennomføres. Datasettet var stort (36 millioner rader), og gjennom søking var en tidkrevende operasjon - potensielt flere minutter for hver avanserte filtrering. Det var ønskelig å eksperimentere seg fram til en analysemetode, uten at hvert forsøk ble for tidkrevende (siden dette erfaringsmessig hemmer den kreative prosessen).

Stangvik brukte verktøyet IPython Notebook, og programmerte på toppen av dette et system som lot oss gjøre utvalg av nedlastinger, filtrere, vri og vende på resultat-settet, og gradvis eksperimentere oss fram til riktigere resultater. Dette systemet sørget for at hele datamengden ikke måtte gjennom søkes for hvert "steg" i eksperimenteringen, men at man gradvis kunne forbedre framgangsmåten. En analogi er forskjellen på tresløyd - hvor man må begynne med en fersk treblokk for hver større endring i designet av et bordbein; og keramikk - hvor man kan ta bort, legge til og forme masse, uten å begynne på ny frisk gang på gang underveis.

```
In [1]: # Add files
data_change
def add_filenames(df):
    return add_data(df, 'filename == %s' % filenames_filenames, {'filenames_filenames': add_filenames_filenames})

# Add all hits from certain referer_domains
data_change
def add_referer_domains(df):
    return add_data(df, 'referrer_domain == %s', (add_ref_domains_filenames))

# Add all hits from certain referers
data_change
def add_referer_filters(df):
    return add_data(df, 'referrer == %s', (add_referer_filters))

# Add all hits from ips that match the previously found ones
data_change
def given_ips(df):
    unique_ips = list(df['ip'].unique())
    return add_data(df, 'ip = any(%s)' % unique_ips, (unique_ips))

# Add all hits to urls that match the previously found ones
data_change
def given_urls(df):
    prev_ips = list(df['ip'].unique())
    return add_data(df, 'url = any(%s)' % unique_urls, (unique_urls))

# Add all hits from usernames that match the previously found ones
data_change
def given_usernames(df):
    unique_usernames = []
    for n in list(df['username'].unique()):
        if not n.endswith('@') and not n.isdigit():
            return add_data(df, 'username = any(%s)', (unique_usernames,))

# Add all hits from emails that match the previously found ones
data_change
def given_emails(df):
    unique_email = []
    for n in list(df['email'].unique()):
        if not n.endswith('@'):
            return add_data(df, 'email = any(%s)', (unique_email,))

# Add all hits from certain referer_domains present in previous set
data_change
def given_ref_domains(df):
    unique_referer_domains = []
    for n in list(df['referrer_domain'].unique()):
        if not n.endswith('@') and not n.isdigit():
            return add_data(df, 'referrer_domain = any(%s)', (unique_referer_domains,))

# Remove hits from certain referer_domains present in previous set
data_change
def remove_ref_domains(df):
    return df[df['referrer_domain'] != any(ref_domains_exclusion_filters_search)]
```

Eksempel på programkode.

Videre tillater IPython Notebook, i samhandling med programmeringsbibliotekene matplotlib, scipy og pandas hyppig visualisering av datasettet det jobbes med. I samarbeid mellom teknolog (Stangvik) og ikke-teknolog (Høydal) er dette spesielt gunstig, siden endringer i analysemetoden (oppdatert programkode) umiddelbart kan vises i form av eksempelvis en graf for fordeling av nedlastinger, eller geografisk spredning av nedlastinger.

Dette kartet viser omtrentlig hvor i landet nedlasterne i VGs materiale bor og er basert på hvilke IP-adresser overgrepstilfellene ble lastet ned til. Stangvik laget kartet tidlig i prosessen, og var viktig for forståelsen av potensialet som lå i loggdataene.

Analyseprosessen

Analyseprosessen omfattet til slutt følgende steg:

1. Ta utgangspunkt i de kjente filene med overgrepsmateriale. Legge alle nedlastinger av disse filene i en (virtuell) sekk.
2. Filtrere nedlastinger i sekken slik at man bare står igjen med nedlastinger utført fra norske IP-adresser. Til dette brukte vi en lokal kopi av database over eier-/disponentinformasjon for verdens IP-adresser, samt oppslag mot cymru.com sin whois-tjeneste - som også gir eier-, disponent- og geoinformasjon.
3. Filtrere bort adresser for kjente proxyservere (servere som fungerer som mellomagere for informasjon). Til dette brukte vi geoinformasjonsbiblioteket til MaxMind.
4. Filtrere bort nedlastinger utført fra krypteringsnettverket Tor.
5. Med utgangspunkt i hver nedlasting som fortsatt var i sekken, så vi etter andre nedlastinger gjort fra samme IP-adresse, av samme brukernavn, samme epostadresse. Alle nye funn ble lagt i sekken.

2014-08-14 13:22:15	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	119.228.90.53	offer	swift@duckswating.com
2014-08-14 13:22:15	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	189.78.76.170	agonizing	start@demonicpick.com
2014-08-14 13:22:16	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	140.69.248.18	tax	cowardly@tremendousstranger.com
2014-08-14 13:22:17	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	22.218.50.188	ill-fated	exist@workstore.com
2014-08-14 13:22:20	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	117.242.126.32	oceanic	walk@fadedcrack.com
2014-08-14 13:22:21	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	212.47.5.17	bear	volatile@sliputtermost.com
2014-08-14 13:22:22	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	230.184.190.228	scrape	pigs@archnoisy.com
2014-08-14 13:22:22	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	206.97.210.70	x-ray	excite@giantsbrash.com
2014-08-14 13:22:22	xx.145.mp4	domain.com/read/1234	71.66.123.6	expansion	lock@valuableweak.com
2014-08-14 13:22:23	xx.146.mp4	domain.com/read/1234	123.198.175.8	orange	road@clarisuedunk.com
2014-08-14 13:22:26	xx.146.mp4	domain.com/read/1234	18.165.115.223	berserk	bolt@moldypocket.com
2014-08-14 13:22:26	xx.146.mp4	domain.com/read/1234	28.71.39.98	test	brown@bolbeef.com
2014-08-14 13:22:27	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	116.161.104.238	dull	suit@glamoroustaste.com
2014-08-14 13:22:28	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	105.25.246.117	jumpy	offend@leftsoothe.com
2014-08-14 13:22:29	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	193.17.156.233	curve	fun-flung@peacelocket.com
2014-08-14 13:22:36	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	51.157.134.72	internal	turbed@gripremind.com
2014-08-14 13:22:37	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	22.218.50.188	berserk	bolt@moldypocket.com
2014-08-14 13:22:38	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	51.45.75.66	apathetic	rub@grandiosebang.com
2014-08-14 13:22:39	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	230.190.37.3	power	adamant@tasterinse.com
2014-08-14 13:22:50	xx.147.mp4	domain.com/read/1222	6.76.101.121	melodic	rescue@wealthyoverrated.com

Slik brukte vi kjente filer til å lete etter ukjente filer: Hvis vi vet at fil "xx.146" inneholder overgrepsmateriale, kan vi anta at de andre filene som lastes ned av bolt@moldypocket.com, også er overgrepsmateriale. Det betyr at filen "xx.147" med stor sannsynlighet også er overgrepsmateriale, og det betyr også at de andre som har lastet ned denne filen, også primært er interessert i å laste ned overgrep. Vi kan dermed se nærmere på alle filene lastet ned av disse. Vi kan også lete via IP-adressene: Den samme IP-adressen som har lastet ned "xx.147", har lastet ned xx.145". Vi kan dermed anta at den også inneholder overgrepsmateriale.

6. Utføre samme filtrering som stegene 2, 3 og 4 over.

7. Filtrere bort enkelte spesifikke filer, henvisningsnettsteder, brukere og epostadresser.

8. Gjøre en vektet filtrering av nedlastingene i sekken: Alle ukjente filer som var blitt lastet ned til en IP-adresse eller brukere som også hadde lastet ned overgrepsmateriale, fikk en høy score. Andre brukere som lastet ned filer som også var lastet ned av en bruker som helt sikkert hadde lastet ned overgrepsmateriale, fikk også en høy score. Motsatt fikk filer og brukere som ikke hadde nærhet til overgrepsfiler eller overgrepsnedlastere, lav score, siden det da var mer sannsynlig at disse filene ikke var overgrepsfiler, eller at brukerne var på utkikk etter overgrepsfiler.

Steg 5, 6, 7 og 8 ble gjentatt gang på gang, siden dette da fant flere og flere beslektede nedlastinger.

Til slutt gjennomførte vi en manuell vurdering av filene ved å se på beskrivelse der filene ble lenket til, thumbnails, eller få støtte av politiet til å gjøre vurdering. Dette resulterte i flere filtre, som ble programmert og lagt inn mellom filtreringsstegene i sekvensen over.

En skjematisk framstilling av analyseprosessen beskrevet i punktene overfor.

Ved siden av dette analysearbeidet gjorde vi programmerte vurderinger av sammenheng mellom klokkeslett, geografisk spredning / nærhet for nedlastinger, hvilke internettleverandører som disponerte IP-adressene som nedlastingene

stammet fra. Alt dette ble benyttet for å understøtte det påfølgende identifiseringsarbeidet. Prosessen over er også forklart av Stangvik i videoen "Slik fant vi nedlasterne":

<http://www.vgtv.no/#!/video/118210/slik-fant-vi-nedlasterne>.

Identifikasjon av nedlasterne

Vi satt nå med en stor base av overgrepfiler som var lastet ned av personer verden over, til nesten 95.000 IP-adresser. Dette skrev vi om i nyhetsartikkelen "Her ser du 95.000 nedlastere av overgrep" (03.10.2015) (<http://www.vg.no/nyheter/innenriks/kampen-mot-overgrepfiler/her-ser-du-95-000-nedlastere-av-overgrep/a/23534273>)

430 av IP-adressene var norske. 373 av disse kunne lokaliseres til et fylke. Til hver IP-adresse var det knyttet et brukernavn og en epostadresse. Flere brukernavn var koblet til flere ulike IP-adresser. Nå begynte arbeidet med å identifisere de som skjulte seg bak brukernavnene.

I noen tilfeller var det forbausende enkelt: Noen hadde brukt sitt eget navn, eller deler av det, som brukernavn. Andre hadde brukt sin jobb-epostadresse for å registrere seg, eller de hadde brukt en epostadresse med hele eller deler av navnet.

IP-adressen brukte vi som støtte for å finne hvor nedlasteren befant seg. Slik kunne vi avgrense navnesøket til et mindre geografisk område. For eksempel, hvis en nedlaster het Hans Hansen og IP-adressen viste at han lastet ned fra Porsgrunn-området, kunne vi avgrense navnesøket til de "Hans Hansen" som hadde tilknytning til Porsgrunn-området.

Dette var de primære verktøyene vi brukte:

Geolookup av IP

IP-adressene ble eksportert fra Stangviks analysesystem og lastet opp til geoleverandøren MaxMind. Dette ga en omtrentlig posisjon, og i enkelte tilfeller relativt nært treff til boligadresse.

“Glemt passord” på LinkedIn, Facebook, Gmail, Twitter, Hotmail

Ved å skrive inn epostadresse, men aldri faktisk gjennomføre passordgjenoppretting, kan man i flere tilfeller få vist bilder av ellers skjulte Facebook-kontoer, navn på Gmail-kontoer, informasjon om tilknyttet Twitter-konto eller deler av tilknyttet telefonnummer/epostadresse på Hotmail.

Google

Overraskende mange ble funnet via ganske enkle Google-søk. Én hadde vært aktiv på flere asiatiske nettfora, med samme epostadresse. En annen hadde en gammel blogg, og oppga der samme epostadresse han nå brukte for å laste ned overgrepbilder.

Skattelister

Ett lite nettsted hadde inntil høsten 2015 fortsatt skattelister søkbare. Slik fant vi fødselsdato, skattekommune (og dermed antagelig bosted), og inntekt (indikator på type arbeid, eller ikke arbeid).

Facebook

En stor andel av nedlasterne hadde åpen Facebook-profil. Vi undersøkte koblinger mellom personer for å bekrefte at vi hadde riktig mann, og for å skape oss et bilde av personen før vi kontaktet ham.

I noen tilfeller fant vi ingen åpen Facebook-profil. Ved å finne bildet av personen via passordgjenopprettingen beskrevet over, fant vi profilen ved å lete i vennelister hos andre i personens omgivelser. Disse omgivelsene var basert på innhentet familieinformasjon, eller oppslag av alle boliger i en omkrets via eksempelvis Gulesider.

“Find your friends” på populære sosiale medie-tjenester

Flere tjenester tilbyr å finne alle vennene dine som bruker den tjenesten, ved at tjenesten får tilgang til din kontaktliste. Vi satte derfor opp en tom Outlook.com-konto, og importerte alle epost-adresser vi hadde som resultat av analysen, og brukte dette til å slå opp våre “venner” i alle sosiale medier vi fant.

Hvem er mennene?

Bare fire av våre 78 nedlastere hadde tidligere vært i kontakt med politiet. To saker ble henlagt, en fikk bot, og en fikk en kortere dom.

Noe informasjon fikk vi fra registre og tidligere dommer, og endel kom fra mennene selv under konfrontasjonene. Én fortalte på eget initiativ at han hans hjem var blitt godkjent som besøkshjem. Dette fulgte vi opp, og ble hovedsaken i del 2 av nettspesialen, foruten en egen nyhetssak.

En annen fortalte selv at han var blitt etterforsket for mer enn ti år siden, under en politiaksjon han selv navnga for oss. Saken var blitt henlagt. Vi sjekket dette med politiet, som bekreftet henleggelsen. Dette ble hovedsaken i del 3 av nettspesialen, med tilhørende nyhetssaker.

Sikkerhetsdiskusjoner

Helt fra starten var sikring av informasjon satt i høysetet. Spesielt Stangvik, med sin inngående kunnskap til hvordan informasjon lekker, påpekte dette. Før møtene med mennene ble det også viktig for VG å sørge for journalistenes trygghet.

Kryptert kommunikasjon

Allerede høsten 2013 begynte vi å kommunisere kryptert. Vi var usikre på hvor dette kunne ende, og det kunne tenkes at de vi ønsket å avsløre, hadde store datakunnskaper. Det skulle vise seg ikke å stemme - ingen av mennene vi har møtt, har en datakompetanse som ville truet VG, oss eller prosjektet.

Vi brukte to metoder for kryptert kommunikasjon:

- kryptert epost
- mobil-appen Signal

Nettsikkerhet

Mye av researchen på nettet ble gjort via nettleseren Tor Browser. Den har to fordeler i motsetning til vanlige nettlesere:

Den skjuler IP-adressen din, slik at nettstedet du besøker ikke får informasjon om hvem som besøker dem. Hadde nettstedene oppdaget en IP-adresse fra VG, kunne de ha fjernet informasjon, slettet filer, stengt eller flyttet nettstedet.

For det andre er Tor Browser inngangsporten inn i det mørke nettet. En vanlig nettleser gir deg ikke tilgang til nettsider som ligger her.

Stangvik benyttet i tillegg et egetutviklet system for å kryptere og sikre researchen han gjorde på nettet.

Sikre materialet

Loggmaterialet var lagret på kryptert laptop, og også ytterligere kryptert før backup ble tatt.

Alt videomateriale ble lagt på krypterte harddisker, og aldri behandlet ukryptert. Ingen sensitiv informasjon ble delt ukryptert.

Sikkerhet under møtene

Sjefredaktør Torry Pedersen satte som premis at alle møtene med mennene skulle foregå på offentlig sted, og at minst én person skulle overvåke møtene, i tilfelle noen av mennene reagerte voldelig mot teamet.

Vi brukte også flere tekniske hjelpemidler som ekstra sikkerhet under møtene, som Glympse (se under).

Kontakt med nedlasterne: Hvordan?

Det var to åpenbare grunner til å møte nedlasterne: De var de eneste som kunne bekrefte våre funn. Det er alltid en teoretisk mulighet for at det finnes feilkilder i data. Vi mente derfor at det var viktig å få funnene bekreftet.

Dessuten ville vi høre hvorfor mennene (i vårt materiale er det ingen kvinner) lastet ned overgrepssbilder. Hva får en småbarnsfar til å gjøre det?

Vi var hele tiden bevisste på at materialet kunne inneholde feilkilder, og at mennene vi identifiserer kunne være uskyldige. Det satte begrensninger for hvordan vi kunne oppsøke dem. Vi trengte en metode som lot oss oppnå kontakt uten at familie eller nære kjente oppdaget det og stilte spørsmål ved det.

Psykologer som er eksperter på emnet, fortalte oss at de ikke hadde erfaringer med at nedlasterne som ble oppdaget, reagerte suicidalt. Tvert imot følte mange en stor lettelse.

Vi vurderte det likevel som viktig å være fysisk til stede når vi konfronterte dem med våre funn, for å kunne ivareta eventuelle reaksjoner.

Hva kunne vi love dem? Hvordan få dem til å snakke?

Hvordan får du en til å innrømme en hemmelighet som han aldri har delt med noen? Det var det store spørsmålet i forkant av møtene. Hva kunne vi si som ville få dem til å åpne seg for oss? Dette ble diskutert flere ganger.

Vi besluttet at vi måtte kunne love mennene at de ikke skulle bli identifisert i denne saken om nedlasting. Håpet var at et slikt løfte ville gjøre det enklere for dem å snakke.

Vi kontaktet avhørsekspert Asbjørn Rachlew, politibetjenten som avhørte Breivik, for å få råd om hvordan få mennene til å snakke. Vi fikk tre klare råd:

- Du kan ikke tvinge noen til å si noe de ikke vil. Du må skape en relasjon hvor den andre ønsker å snakke.
- Vær åpen om agenda for møtet. Ikke hold informasjon skjult. Si tidlig hva du vet og hva du ønsker å snakke om.
- Ikke vær konfronterende eller dømmende. Ha en holdning som ikke stenger for dialog.

Dette ble grunnlaget for den ikke-konfronterende intervjumetoden vi valgte. Det skulle vise seg å være vellykket: Syv av de ti mennene innrømmet å ha gjort det som våre analyser viste. Dette var en bekreftelse på at både analysearbeidet og intervjuteknikkene holdt vann.

Hvorfor skjult kamera og skjulte opptak?

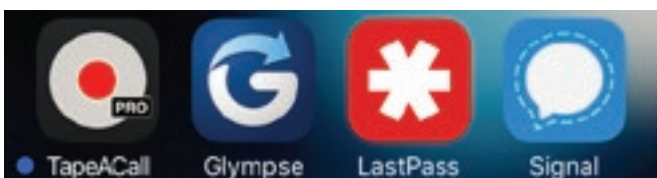
Det er meget sjelden at VG benytter skjulte lyd- og bildeopptak når vi møter intervjuobjekter, men i disse tilfellene var det eneste mulighet til å dokumentere at norske familiefedre, helsearbeidere og velutdannede menn i industri og næringsliv innrømmer å ha lastet ned grov og til dels sterkt voldelig overgrepsmateriale. De autentiske opptakene dokumenterer hvordan mennene forklarer sine handlinger.

Vi støtter oss her til Vær Varsom-plakatens paragraf 3.10, som tillater bruk av skjult kamera og mikrofon når «dette er eneste mulighet til å avdekke forhold av vesentlig samfunnsmessig betydning». At norske menn via sin nedlasting er med på å finansiere overgrep som skader og ødelegger barns liv, er etter vårt syn helt klart et forhold av slik betydning.

Vi opptrådte imidlertid ikke med skjult agenda eller identitet. Mennene visste at de møtte journalister fra VG, og at arbeidet skulle bli publisert i VG.

Teknisk støtte under intervjuene

- Alle møtene ble tatt opp med skjult mikrofon. De aller fleste telefonsamtalene ble også tatt opp.
- Underveis begynte vi å bruke appen Glympse, som lar deg dele posisjonen din med andre. Slik kunne Stangvik og Hansen følge Høydals bevegelser. Det var spesielt nyttig da en mann endret møtested. Han gikk inn i Høydals bil og ga instruksjoner om å kjøre til et sted han mente det var trygt å snakke. Det kunne ha vært en usikker situasjon, men nå hadde teamet full kontroll på hvor Høydal og nedlasteren befant seg.
- Høydal hadde med seg to mobiltelefoner under møtene: En som sendte stedsinformasjon via Glympse, og en annen som ringte til Stangvik. Når han svarte, skrudde Høydal på høyttalerfunksjonen. Slik kunne Stangvik og Hansen høre intervjuene og overvåke situasjonen. Det var spesielt nyttig da en nedlaster nektet å møtes andre steder enn hjemme hos seg selv.

Disse appene ble stadig viktigere i arbeidet med prosjektet. TapeACall tar opptak av telefonsamtaler. Glympse lar deg dele din posisjon. LastPass tar vare på mengden av passord man opparbeider seg. Signal er en kryptert meldings- og telefontjeneste.

Organiseringen av arbeidet

Fra begynnelsen av januar var Stangvik og Høydal i stor grad fristilt fra annet arbeid. Stangvik gikk fortsatt vakter i driftsavdelingen, og bistod i enkelte andre journalistiske prosjekter. Høydal hadde et par saker som allerede var avtalt, men hovedvekten av arbeidstiden har siden januar handlet om dette prosjektet.

Utover våren ble samarbeidet med VGTV stadig mer etablert, og fra midten av april var Natalie Remøe Hansen med store deler av tiden.

Dokumentasjon / VGTV

Helt fra begynnelsen ønsket vi å dokumentere så mye som mulig av arbeidet, fra researchfasen til ferdig arbeid. Ettersom vi i tillegg bestemte oss for å anonymisere nedlasterne, var det naturlig å snu kamera mot oss selv og bygge fortellingen på den journalistiske prosessen.

Gjennom vinduet i nærliggende bygninger, på avstand i en park eller fra baksetet i en bil filmet vi de fleste møtene med nedlasterne.

Vi var alltid på møtestedet minst 30 minutter før avtalt tid for å finne posisjoner med god utsikt, som samtidig var skjult i den forstand at andre ikke kunne se at vi filmet møtene med mennene. Alt videomaterialet ble lastet inn og oppbevart på en kryptert harddisk. Redigeringsjobben ble gjennomført på et rom der Hansen kunne jobbe på en datamaskin som ingen andre hadde tilgang på.

Lydopptakene av Høydals samtaler med mennene ble en viktig del av dokumentaren.

Først bestemte vi oss for å vrenge mennenes stemmer, og forvrengingen ble utført av lydletterarbeidfirmaet Megaphon. For å sikre nedlasternes anonymitet var dette imidlertid ikke tilstrekkelig fordi gjenkjennelesfaktorer som dialekt og stemmeleie var umulig å fjerne. Autentisitet måtte vike for sikker anonymisering.

Nedlasternes svar ble derfor lest inn av andre personer i VG. Samtalene ble gjengitt ordrett.

Jakten på bakmennene, reisen til Belgia

Vi ønsket å vite mer om personene som drifet fildelingstjenestene som spredte overgrepsmateriale, og begynte å planlegge en konfrontasjon med en av dem. Vi undersøkte flere av fildelingstjenestene. En belgisk tjeneste ble anbefalt brukt av de pedofile forumene på det mørke nettet.

Ved hjelp av Domaintools.com fant vi at fildelingstjenesten delte IP-adresse med to andre nettstedet. Vi foretok whois-oppslag på disse, og fant navnet på administratoren, som var den samme for begge. Vi antok at personen også drev fildelingstjenesten som delte overgrepssbilder.

19. august 2015 fløy vi til Brussel for å konfrontere administratoren. Vi skulle også intervju Yves Goethals, leder for det belgiske politiets avdeling for overgrep mot barn.

I møtet med politiet fortalte vi om det belgiske nettstedet og om møtene vi hadde hatt med mennene i Norge. Etter halvannen time fortalte Goethals at de der og da hadde startet etterforskning. Vi ville dermed bryte belgisk lov ved å konfrontere eieren. Vi ble også bedt om å la oss formelt avhøre.

Vi diskuterte saken over telefon med utgavesjef Svein Kjølberg og sjefredaktør Torry Pedersen, og lot politiet forstå at vi ikke kunne bli part i en etterforskning.

En uke senere ble vi fortalt at det belgiske politiet hadde tatt en skyggekopie av innholdet på nettstedet, før de gikk til aksjon mot eieren. Han var avhørt, og vi stod fritt til å kontakte ham. Nå gikk politiet gjennom alle loggfiler og kundelister. De fant nedlastinger til mer enn 1000 utenlandske IP-adresser. Belgisk påtalemyndighet har avgjort ikke å sende sakene til landene IP-adressen kommer fra. Årsaken er, ifølge etterforskerne, enkel: Det er for mye jobb.

Via epost benektet eieren ethvert kjennskap til at nettstedet spredte overgrepsmateriale. Han har så langt status som vitne. Fildelingstjenesten er lagt ned.

Reaksjoner fra nedlasterne

I forkant av publiseringen ble de ti mennene vi hadde konfrontert, informert om publiseringen. Vi tilbød oss å hjelpe dem med å finne hjelp til å slutte med nedlastingen. Flere svarte ikke. Tre av mennene takket for å bli avslørt. To ba om råd til å finne behandling.

Én svarte med en trussel:

“(...) om å tilintetgjøre dine nære om noen hadde sporet hvor informasjonen til artikkelen din kom ifra. (...) Livet har ikke lenger noen mening om man skulle ende i fengsel for dette, så da kunne man jo gjøre litt ugagn før man avslutter alt.”

(Ikke ordrett gjengitt.)

Dette ble håndtert profesjonelt av VGs ledelse. Vi konkluderte med at trusselen ikke var reell, men et utslag av en frykt for å bli avslørt. Høydal svarte på eposten, og har i ettertid hatt kontakt med ham og noen av de andre mennene.

Publisering / reaksjoner

VG Netts frontsjef Erlend Fernandez Stedding og Christian Brændshøi, ansvarlig for leserkontakt, ble involvert i publiseringsstrategien. Tanken deres om å begynne det hele med fem 20-sekunders teasere på Facebook i nesten en uke før en eneste artikkel var publisert, var en genistrek. Totalt fikk de fem teaserne 265 706 visninger.

Den tredelte nettspesialen ble publisert med en dags mellomrom. Den er til nå besøkt 1 015 998 ganger, og er blant VGs mest leste artikler noensinne.

De andre 12 artiklene er lest til sammen 435 180 ganger. Nyhetsartiklene er skrevet i samarbeid med journalist Christina Quist.

VGTV-dokumentaren “Nedlasterne” er vist 198 324 ganger.

Etiske problemer under arbeidet

Sjelden har et journalistisk prosjekt vært omkranset av så mange etiske diskusjoner. Blant de sentrale spørsmålene var:

- Hvordan ivaretar vi respekten for ofrene (barna i filmene/bildene) under researcharbeidet?
- Kan vi selv laste ned bilder/filer som dokumenterer overgrep?
- Kan vi bruke skjult opptak (lyd og bilde)?
- Hvordan vil nedlasterne reagere på at vi konfronterer dem?
- Hva kan vi love nedlasterne i samtalen med dem?
- Skal vi bruke mennenes navn hvis de innrømmer nedlasting?

Ett spørsmål som ble mye diskutert innad i avisen så vel som blant leserne, var dette:

- Skal vi levere materialet (eller deler av det) til politiet?

Vær Varsom-plakaten pkt 4.7 sier: «Det kan eksempelvis være berettiget å identifisere ved overhengende fare for overgrep mot forsvarsløse personer, [og ved] alvorlige og gjentatte kriminelle handlinger (...)»

De fleste nedlasterne i VGs materiale har begått “gjentatte kriminelle handlinger”. Ofre, etterforskere og psykologer har sagt at nedlasting er et overgrep. Etterforskere og sakkyndige hevder dessuten at en visst prosent nedlaster selv forgriper seg på barn. Kan det tolkes som at det er “overhengende fare for overgrep”?

VG har likevel valgt ikke å bringe materialet videre til politiet. Vi kan ikke gi upublisert

materiale til politiet. Det hadde brutt med VVP pkt. 3.6: "Av hensyn til kildene og pressens uavhengighet skal upublisert materiale som hovedregel ikke utleveres til utenforstående." Vi måtte med andre ord i så fall ha offentliggjort identiteten til mennene. Det kunne vi ikke. Vi ga et løfte til de ti mennene om ikke å identifisere dem i saken.

Vi kunne heller ikke offentliggjøre identiteten til de andre 68 mennene, enn så lenge vi arbeidet ut fra en (riktignok noe ekstrem) forsiktighetsregel om at loggfilene teoretisk sett kunne være jukset med. Alle våre undersøkelser viste at loggfilene var reelle og automatisk generert, og alle møtene med mennene understøttet våre funn. I flere tilfeller innrømmet mennene sågar at de hadde lastet ned langt mer enn hva vi visste om. Fire av mennene hadde dessuten vært i politiets søkelys.

Det er mulig å se for seg at vi kunne ha vært mindre kildekritiske, og stolt mer på materialet for så å identifisere alle mennene med navn. Det hadde imidlertid krevd et apparat av en helt annen størrelse enn hva vi hadde, i det minste hvis vi skulle ivareta alle de 78 mennene på samme måte som vi forsøkte å ivareta de ti mennene vi kontaktet.

Det er dermed presseetisk riktig ikke å utlevere informasjon til politiet. Personlig synes Stangvik, Høydal og Hansen det er vanskelig å akseptere.

Mentalt belastende

Mange har spurt om arbeidet med dette prosjektet har vært mentalt belastende. Selv om arbeidet har medført søvnløshet, redusert matlyst og sykefravær, har det kjentes som viktig, meningsfullt, lærerikt og spennende. Dermed har det ikke vært så belastende som man kunne forvente. Vi unnlot som nevnt å laste ned og se overgrepfilmer selv.

Den delen av researchen hvor vi var tett på meningene til overgriperne og nedlasterne, var imidlertid klart belastende. Å oppdage at noen kunne beskrive grove overgrep, smerte og frykt hos små barn som noe positivt, var forferdelig. Flere ganger skrudde vi av datamaskinen i rent sjokk - bare det å lese beskrivelsene kjentes som et overgrep mot ofrene. Men det var ved å studere disse nettsidene at vi fikk bygget en stor del av listen over kjente overgrepsfiler.

Spesielle erfaringer fra dette prosjektet

Det virkelig unike med dette prosjektet er det tverrfaglige samarbeidet mellom journalist, ikke-redaksjonell datatekniker og tv-dokumentarist. Ved å jobbe tett på hverandre, gjennom flere måneder, har vi bygget forståelse for hverandres disiplin utover hva kortere samarbeid muliggjør. Dette har gjort det mulig å avdekke, innhente og behandle enorme datamengder, og samtidig stå stødig i etisk vanskelige vurderinger og krevende konfrontasjoner.

Det virker åpenbart at krysningen mellom disse disiplinene er stadig viktigere i en digital mediehverdag. Den enorme mengden av informasjon som finnes digitalt tilgjengelig, og måten den er bygget opp på, krever en helt annen og unik kompetanse enn hva en journalist er i stand til å ha selv. For å grave digitalt på et nivå som i dette prosjektet, bør man ha lang erfaring i sikkerhetsarbeid på nett.

Resultater / konsekvens

1. desember ble de øremerkete midlene til Kripos' etterforskning av nettrelaterte overgrep økt med to millioner kroner - fra seks til åtte millioner kroner. Dette er første gang siden 2008 at midlene er økt. Politikere i prosessen som førte til vedtaket, sa at økningen var en direkte konsekvens av "Nedlasterne".

Den belgiske fildelingstjenesten er tatt ned. Etterforskningen i Belgia fikk stor oppmerksomhet der, og ble omtalt i blant annet De Standaard.

Det amerikanske nettmagasinet Fusion skrev en artikkel om nettvigilanter, med Stangvik som hovedsak. Nettmagasinet Nótt har også skrevet en større artikkel om prosjektet.

Den 20. oktober skrev barneombudet og Redd Barna kronikken: "Nedlasterne kan stoppes" (VG).

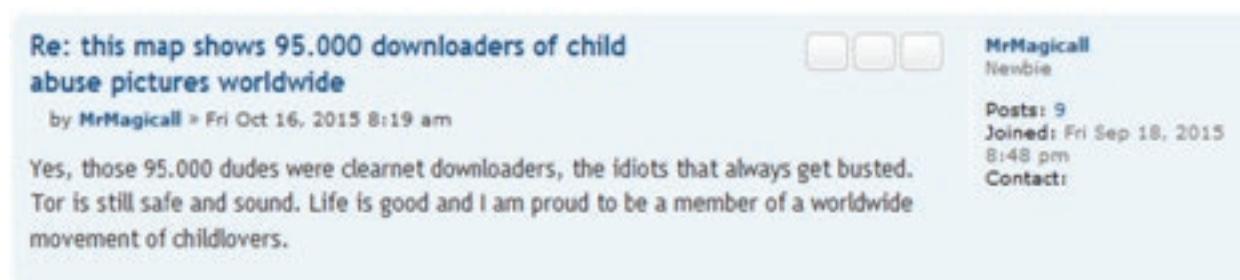
Til tross for stillhet fra justisministeren selv, var Oslo FpU på banen, og inviterte Høydal til å holde et foredrag om prosjektet. I midten av desember vedtok de en 10-punkts resolusjon om å bekjempe nedlasting av overgrepsmateriale. Det er indikasjoner om at den vil bli tema på FrPs landsmøte i vår.

I tillegg fikk alle involverte, fra sjefredaktør til journalister, en rekke henvendelser fra både overgrepsofre og nedlastere som ba om hjelp til å få hjelp.

Stolt medlem...

På nettstedene på det mørke nettet diskuterte nedlastere og pedofile sakene da de ble publisert. På forumet som anbefalte den belgiske fildelingstjenesten var noen bekymret, mens andre kommenterte tørt at vi hadde funnet alt for få nedlastere.

Mange var likevel ikke redde. I likhet med mennene vi har identifisert, tror de at de aldri vil bli tatt:

Re: this map shows 95.000 downloaders of child abuse pictures worldwide

by MrMagicall » Fri Oct 16, 2015 8:19 am

Yes, those 95.000 dudes were clearnet downloaders, the idiots that always get busted. Tor is still safe and sound. Life is good and I am proud to be a member of a worldwide movement of childlovers.

MrMagicall
Newbie

Posts: 9
Joined: Fri Sep 18, 2015 8:48 pm
Contact:

Idet denne SKUP-rapporten skrives (14. januar 2016) får vi melding fra Belgisk politi om at dette forumet er beslaglagt, og nå etterforskes.

Arbeidet er ennå ikke over.